

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 14. tammikuuta 2020
(OR. en)

5031/20

LIMITE

CFSP/PESC 4
COPS 2
CLIMA 2
DEVGEN 1
ENV 3
ONU 1
RELEX 2

ILMOITUS

Lähettiläjä: Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea

Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea

Asia: Neuvoston päätelmät ilmastodiplomatiasta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena ehdotus neuvoston päätelmiksi ilmastodiplomatiasta.

Ehdotus neuvoston päätelmiksi ilmastodiplomatiasta

1. Ilmastomuutos on ihmiskunnan ja biologisen monimuotoisuuden olemassaolon uhka kaikissa maissa ja kaikilla alueilla ja edellyttää kiireellisiä yhteisiä toimia. Euroopan unioni osoittaa johtajuutta ja kantaa vastuunsa. Eurooppa-neuvoston 12. joulukuuta 2019 antamissa päätelmissä vahvistettiin tavoite saavuttaa ilmastoneutraali EU vuoteen 2050 mennessä Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Ottaen huomioon myös ilmaston 1,5 celsiusasteen lämpenemistä koskevan IPCC:n erityisraportin Euroopan komissio esitteli laatimansa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, joka sisältää ehdotuksia koko talouden laajuiseksi siirtymäprosessiksi ja kestäväksi kasvustrategiaksi pyrkien sekä oikeudenmukaisuuteen että osallistavuuteen ja jonka tavoitteena on turvata vauraus samalla kun suojellaan maapalloa. EU:n esimerkin kautta johtaminen on ratkaisevan tärkeää maailmanlaajuisen tavoitetason nostamiseksi kokonaisuudessaan.
2. Tuoreimmat tutkimustiedot, kuten hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin (IPCC) raportit, osoittavat, että maailmanlaajuisista ponnisteluista huolimatta päästöt maailmassa lisääntyvät edelleen. Havainto, jonka mukaan arktinen alue lämpenee yli kaksi kertaa maailmanlaajuisista keskiarvoa nopeammin, on erityisen huolestuttava, koska tällä on vakavia maailmanlaajuisia seurauksia. Viimeaikaiset raportit, joiden mukaan ilmastomuutoksen vaikutukset tuntuvat erityisen voimakkaasti Välimeren alueella sademäärien vähenemisenä ja lämpötilojen nousuna, huolestuttavat myös syvästi, samoin kuin Itämeren, Mustanmeren ja Pohjanmeren lämpeneminen keskimääräistä nopeammin. Ero maailmanlaajuisen toimien ja tavoitteiden nykytason sekä Pariisin sopimuksessa sovittujen tavoitteiden välillä on kasvamassa. Tämä ero näkyy nuorten johtamassa liikkeessä, joka vaatii toimia tutkimustiedon kanssa samalle tasolle pääsemiseksi. Neuvosto korostaa, että vuosi 2020 on ratkaiseva kunnianhimoisten tavoitteiden kannalta. EU kehottaa kaikkia osapuolia saattamaan kansallisesti määritellyt panoksensa ajan tasalle Pariisin sopimuksen mukaisesti ja lisäämään kansallisesti määriteltujen panostensa selkeyttä, avoimuutta ja ymmärrettävyyttä sekä tiedottamaan pitkän aikavälin vähäpäästöisyysstrategioista Pariisin sopimuksen mukaisesti ja ottaen huomioon mahdollisimman kunnianhimoiset tavoitteet, jotka ovat ilmastomuutoksen torjunnan kiireellisyyden mukaisia.

3. Siksi maailmanlaajuisia toimia ilmastokriisin ratkaisemiseksi on vahvistettava erittäin kiireellisesti. Euroopan unioni aikoo pyrkiä osaltaan nostamaan maailmanlaajuisia tavoitetasoa ja käyttää kaikkia käytettävissään olevia välineitä puuttuakseen ilmastohaasteeseen. Toimia myös EU:n ulkopuolella on kiireesti lisättävä. Joulukuun Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota ja EU:n ulkoasiainedustajaa kiinnittämään erityistä huomiota ilmastodiplomatiaan. Tämä kansainvälinen sitoumus perustuu Euroopan unionin omiin kunnianhimoisiin tavoitteisiin kaikilla asiaankuuluvilla aloilla, ja se on eurooppalaisen diplomatian keskeinen painopiste vuonna 2020.
4. Tehostettu ja jatkuva kansainvälinen sitoutuminen on ratkaisevan tärkeää ilmastomuutoksen torjunnan onnistumisen kannalta. Pariisin sopimus on edelleen välttämätön monenvälinen kehys, jolla säädellään ilmastotoimia. Madridissa pidetyn ilmastomuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen sopimuspuolten 25. konferenssin (COP 25) tulokset korostavat sitä, että valtioiden, paikallis- ja alueviranomaisten, kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin, rahoituslaitokset mukaan luettuina, on kiireellisesti toteutettava lisätoimia.
5. Euroopan unionin on kehotettava kolmansia maita tehostamaan toimiaan Euroopan unionin rinnalla. Euroopan unioni vahvistaa tukeaan asianomaisille osapuolille kansallisesti määriteltyjen panosten tarkistamisessa ja täytäntöönpanossa, muun muassa kansallisesti määriteltyjen panosten kumppanuuden kautta, ja kunnianhimoisten pitkän aikavälin strategioiden laatimisessa, myös ennen Glasgow'ssa pidettävää COP 26 -kokousta, mahdollisimman korkean tavoitetason aikaansaamiseksi. Euroopan unioni toimii jatkossakin rakentavana mutta myös määrätietoisena kumppanina. Tätä tuetaan kaikilla ulkopolitiikan välineillämme, myös kestävillä rahoitusvälineillä ja kauppapolitiikalla, jotta edistetään turvallista ja kestävä kehitystä, jossa kasvihuonekaasupäästöt ovat alhaiset ja joka on ilmastokestävä. Neuvosto palauttaa mieleen tarpeen saavuttaa ilmastoneutraalius tavalla, joka säilyttää EU:n kilpailukyvyn, muun muassa kehittämällä tehokkaita toimenpiteitä hiilivuodon torjumiseksi WTO:n sääntöjen mukaisella tavalla, ja panee merkille komission aikomuksen ehdottaa rajoilla sovellettavaa hiilidioksidipäästöjen tullimekanismia hiili-intensiivisten toimialojen osalta. Neuvosto muistuttaa, että EU:n sopimukset kolmansien maiden ja alueiden kanssa tarjoavat myös mahdollisuuksia ilmasto- ja ympäristökysymyksiä koskevaan vuoropuheluun ja yhteistyöhön kumppanimaiden kanssa. Kolmansissa maissa sijaitsevien laitosten on noudatettava tiukimpia kansainvälisiä ympäristö- ja turvallisuusnormeja.

6. Neuvosto palauttaa mieleen, että EU ja sen jäsenvaltiot ovat jatkossakin sitoutuneita lisäämään kansainvälistä ilmastorahoitusta. Se kohdennetaan merkittäviin hillitsemistoimiin ja täytäntöönpanon avoimuuteen osana kehittyneiden maiden yhteistä tavoitetta saada yhdessä käyttöön kehitysmaissa toteutettavia hillitsemis- ja sopeutumistoimia varten 100 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuodessa vuoteen 2020 mennessä ja sen jälkeen aina vuoteen 2025 saakka useista eri lähteistä ja useiden välineiden ja kanavien kautta. Neuvosto korostaa myös, että mukaan olisi saatava enemmän rahoittajia. Neuvosto on tyytyväinen kestävästä rahoituksesta ja ilmastoneutraaliutta koskeviin kansallisen ja kansainvälisen tason aloitteisiin, joita ovat esimerkiksi ilmastotoimia varten äskettäin muodostettu valtiovarainministerien koalitio ja kestävästä rahoituksen kansainvälinen foorumi.
7. Samanaikaisesti komissio, korkea edustaja ja jäsenvaltiot vahvistavat kahdenvälistä osallistumista ilmastotoimiin kumppanimaiden ja alueellisten järjestöjen kanssa. Työskentelemme ensisijaisesti EU:n ulkopuolisten G20-maiden kanssa, joiden osuus maailmanlaajuisista kasvihuonekaasupäästöistä on kolme neljäsosaa, sekä ilmastonmuutoksesta eniten kärsivien haavoittuvimpien maiden kanssa, mukaan lukien vähiten kehittyneet maat ja pienet kehittyvät saarivaltiot, ilmastonmuutoksen uusiin realiteetteihin sopeutumiseksi ja sen kielteisten vaikutusten sietokyvyn parantamiseksi sekä kestävästä kehityksen tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi. Tässä yhteydessä EU jatkaa ihmisoikeuksien sekä sukupuolten tasa-arvon ja naisten voimaannuttamisen vaalimista, edistämistä ja suojelemista.

8. Neuvosto korostaa, että kolmansien maiden kanssa tehtävässä yhteistyössä on tärkeää noudattaa räätälöityjä lähestymistapoja ottaen huomioon oikeudenmukaisen ja sosiaalisesti tasapainoisen siirtymän tarve ilmastotoimien mahdollistajana. Tämä tarkoittaa sitä, että luotettavan analyysin perusteella siitä, missä tuloksia voidaan saavuttaa, ja osoittamalla ympäristö- ja taloudelliset hyödyt sekä lämpötilan nousun pysäyttämisestä saatava maailmanlaajuinen hyöty kannustetaan muita toteuttamaan erityistoimia. Ilmastotoimia kumppanimaissa nopeuttavat toimet, sekä hillitsemis- että sopeutumistoimet, koskevat kaikkia talouden aloja, kuten myös EU:ssa. Ne edellyttävät nykyisten kahdenvälisen vuoropuhelujen ja teknisen yhteistyön vahvistamista. Jäsenvaltiot, joilla on olemassa ilmasto- ja energiaohjelmia EU:n ulkopuolisten G20-maiden kanssa, jakavat kokemuksia kahdenvälisestä sitoutumisestaan EU:n yhtenäisen ja tehokkaan ilmastodiplomatian varmistamiseksi. Se voisi sisältää myös toimia metsäkadon torjumiseksi, integroidun vesivarojen hoidon edistämiseksi ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Olisi myös tutkittava päätöksentekijöiden, kansalaisyhteiskunnan ja yritysten innovatiivista osallistumista, joka koordinoidaan tiiviisti olemassa olevien puitteiden kanssa.
9. EU:n ja Kiinan huippukokous Pekingissä ja johtajien kokous Leipzigissa, EU:n ja Japanin huippukokous, EU:n ja Afrikan unionin huippukokous ja EU:n ja Intian huippukokous sekä muut merkittävät kansainväliset tapahtumat vuonna 2020, kuten Yhdistyneiden kansakuntien valtamerikonferenssi Lissabonissa ja biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen sopimuspuolten 15. konferenssi Kunmingissa, tarjoavat hyvät mahdollisuudet vahvistaa ilmasto- ja ympäristöalan liittoutumia ja toimia ratkaisevan tärkeänä vuotena, jona ilmastosta, valtameristä ja biologisesta monimuotoisuudesta käydään kansainvälisiä keskusteluja. Komissio, korkea edustaja ja jäsenvaltiot kiinnittävät myös enemmän huomiota EU:n lähinaapureiden – eteläisen naapuruston, itäisen kumppanuuden maiden ja Länsi-Balkanin – toimien tukemiseen. Erityisesti kiinnitetään huomiota alueisiin ja aloihin, joihin siirtymä vaikuttaa eniten.

10. Euroopan unioni on täysin tietoinen siitä, että ilmastonmuutos moninkertaistaa kansainväliseen vakauteen ja turvallisuuteen kohdistuvat uhat, jotka vaikuttavat erityisesti kaikkein heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa oleviin, lisäävät ympäristöpaineita ja katastrofiriskiä, aiheuttavat elinkeinojen menetyksiä ja pakottavat ihmiset siirtymään kotiseudultaan. Korkea edustaja, komissio ja jäsenvaltiot ottavat jatkossakin ilmasto- ja ympäristötekijät ja -riskit, myös veteen liittyvät, huomioon strategisessa kanssakäymisessä kumppanimaiden kanssa ja jatkavat ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, kuten varhaisvaroitusjärjestelmiin, liittyvää työtään. Neuvosto kannustaa edelleen YK:n turvallisuusneuvostoa ja YK:n järjestelmää luomaan YK:n turvallisuusneuvostolle kattava tietokanta ilmastoon liittyvistä turvallisuusriskeistä ja ottamaan huomioon ilmastoa ja ympäristöä koskevat lyhyen ja pitkän aikavälin riskitekijät rauhaan ja turvallisuuteen kohdistuvien uhkien arvioinnissa ja hallinnoinnissa kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla sekä hyödyntämään koko YK:n järjestelmän asiantuntemusta toiminnallisten ratkaisujen löytämiseksi kyseisiin riskeihin ja tehostamaan YK:n operaatioita paikan päällä.
11. Neuvosto palauttaa mieleen turvallisuudesta ja puolustuksesta 17. kesäkuuta 2019 antamansa päätelmät, joissa tunnustetaan ympäristökysymysten ja ilmastonmuutoksen merkitys YTPP-operaatioissa sekä niiden vaikutus sotilaallisten voimavarojen suunnitteluun ja kehittämiseen suhteessa ilmaston ja turvallisuuden väliseen yhteyteen. Neuvosto kehottaa jatkamaan tätä työtä ja tehostamaan eri toimijoiden välistä yhteistyötä sanotun vaikuttamatta EU:n päätöksenteon riippumattomuuteen.
12. Eurooppa-neuvoston 12. joulukuuta 2019 antamien päätelmien jatkotoimena neuvosto kehottaa korkeaa edustajaa, komissiota ja jäsenvaltioita pyrkimään yhdessä ja kiireellisesti kesäkuuhun 2020 mennessä ilmastodiplomatiaa koskevaan strategiseen lähestymistapaan, jossa määritetään konkreettisia ja operatiivisia tapoja edetä näissä neuvoston päätelmissä asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Tehtävää tukee EU:n vihreän diplomatian verkosto, joka varmistaa täyden synergian EU:n energiadiplomatian kanssa ja ottaa käyttöön kolmansissa maissa sijaitsevien Euroopan unionin edustustojen ja jäsenvaltioiden suurlähetystöjen yhdistetyt resurssit. Neuvosto palaa asiaan ennen Glasgow'ssa vuonna 2020 pidettävää COP26-kokousta.